

УДК 373.2.011.3-051-043.61:[005.336.2:008]

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2023.39.12049>

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Христина Яворська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Туган-Барановського, 7, Львів, Україна, UA-79005
yavorska.khrystyna@lnu.edu.ua*

Обґрунтовано методологічні підходи, на засадах яких ґрунтується формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти. Зазначено, що методологічну основу дослідження становлять культурологічний, системний, особистісний, компетентнісний та діяльнісний підходи.

Формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти на основі методологічних підходів визначено як:

- бачення майбутнього вчителя суб'єктом культури, освіти, культурного процесу, формування культурної компетентності та педагогічної культури, створення можливостей для особистісного, культурного, професійного та інтелектуального зростання, прищеплення цінностей та моральних якостей, становлення майбутнього вчителя як посередника між культурою, мистецтвом і учнями тощо (*культурологічний підхід*);
- цілісну структурно-логічну педагогічну систему із взаємопов'язаними елементами та структурованими частинами (*системний підхід*);
- орієнтацію на особистість майбутніх педагогів, індивідуально-творчий розвиток особистості та створення відповідних умов з урахуванням особливостей особистісного розвитку (*особистісний підхід*);
- процес формування готовності майбутніх учителів спрямований на оволодіння ними відповідними компетентностями, необхідними для розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти (*компетентнісний підхід*);
- професійна підготовка на основі спеціально створених педагогічних умов, відповідного середовища, навчання через діяльність, спрямованих на оволодіння професійно-педагогічними знаннями, уміннями, навичками, досвідом тощо (*діяльнісний підхід*).

Зазначено, що реалізація методологічних підходів сприятиме визначенню основних напрямів та стратегії вирішення досліджуваної проблеми – формування

готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти.

Ключові слова: готовність майбутніх учителів, методологічні підходи, культурологічний підхід, системний підхід, особистісний підхід, компетентнісний підхід, діяльнісний підхід, культурна компетентність.

Постановка проблеми. Оновлення сучасної освіти в Україні висуває нові вимоги до професії вчителя початкової школи, а відповідно, до його підготовки у закладах вищої освіти. Невід'ємною частиною професійної підготовки майбутніх учителів є формування їхньої готовності до розвитку культурної компетентності учнів початкової школи. Актуальним завданням, яке сприятиме визначенню основних напрямів дослідження та створенню ефективної педагогічної системи, є окреслення методологічної основи формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти.

Методологія у педагогіці трактується як сукупність теоретичних положень про педагогічне пізнання і перетворення дійсності [3, с. 14]. Методологічні підходи, за визначенням О. Отич, – це основні напрями вивчення предмета дослідження, які акцентують увагу на певному аспекті розуміння сутності досліджуваних явищ і дають змогу передбачити можливі варіанти їх розвитку [5, с. 15, 16]. Методологічну основу формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти становлять такі підходи, як культурологічний, системний, особистісний, компетентнісний та діяльнісний підходи.

Аналіз досліджень і публікацій. У наукових працях питання професійної підготовки майбутніх учителів розглянуто з позицій таких методологічних підходів:

- *культурологічного* (М. Бастун, Т. Вінник, В. Григор'єва, Т. Коваль, Л. Ковальчук, О. Красовська, О. Отич, О. Рудницька, І. Сягровська, В. Тушева, Л. Хомич, О. Шевнюк, О. Шикирінська та ін.);
- *системного* (О. Білоус, О. Біляковська, Б. Долинський, Л. Ковальчук, Н. Колесник, Ю. Шабанова, Ю. Шевченко та ін.);
- *особистісного* (О. Дубасенюк, Л. Ковальчук, В. Моляко, В. Федорченко, І. Цюряк та ін.);
- *компетентнісного* (Т. Байбара, Н. Бібик, С. Бондар, О. Дубасенюк, О. Марущак, Н. Мойсеюк, О. Пометун та ін.);
- *діяльнісного* (Г. Борин, Н. Гречаник, Л. Ковальчук, Н. Мирончук, А. Шибя, І. Шумілова та ін.) тощо.

Мета статті – проаналізувати та обґрунтувати використання методологічних підходів у формуванні готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти.

Виклад основного матеріалу. Одним з найважливіших методологічних підходів, на якому ґрунтується наше дослідження, є *культурологічний підхід*, що дає змогу формувати в особистості як суб'єкта культури здатність до сприйняття культури, культурних цінностей, культурної діяльності та творчого самовираження, передбачає створення культурного середовища, в якому здійснюватиметься освітній процес.

За визначенням Л. Ковальчук, культурологічний підхід – це сукупність методологічних прийомів, які забезпечують аналіз сфери освіти і педагогіки через призму системотвірних культурологічних понять (культура, культурні зразки, норми й цінності, устрій і спосіб життя, культурна діяльність та ін.) [3, с. 19]. Т. Коваль і О. Шикирінська зазначають, що культурологічний підхід відображає суть освіти й виховання як явищ культури, потребує врахування закономірностей, тенденцій, особливостей освітнього процесу, головною метою якого є виховання високоосвіченої, ерудованої особистості зі сформованою системою цінностей та естетичними смаками [9, с. 188].

Культурологічний підхід дає можливість розглядати професійну підготовку майбутніх учителів з погляду культури і має особливе значення для культурного становлення особистості, оскільки забезпечує не лише зв'язок майбутнього педагога з культурою, а й формування його готовності до розвитку культурної компетентності учнів. Формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти на основі *культурологічного підходу* передбачає:

- бачення майбутнього вчителя як суб'єкта культури, а освіти – як культурного процесу;
- розвиток педагогічної культури у студентів;
- формування культурної компетентності майбутніх учителів;
- оволодіння культурою та її елементами, що охоплюють мову, норми поведінки, звичаї, традиції, обряди, цінності, в тім числі художні цінності, відображені у творах мистецтва;
- створення можливостей для особистісного, культурного, професійного та інтелектуального зростання, саморозвитку і самовдосконалення;
- прищеплення цінностей та моральних якостей (чесність, справедливість, гуманність, толерантність, повага, свобода, патріотизм, відповідальність, працьовитість та ін.), розвиток почуттів, культури мислення, культури мовлення, духовної культури, естетичної культури, творчих здібностей, досвіду культурно-мистецької діяльності;
- становлення майбутнього вчителя як посередника між культурою, мистецтвом і учнями, який буде готовим розвивати культурну компетентність здобувачів початкової освіти, знайомити їх зі

світовою і національною культурою і мистецтвом, залучати до різних видів мистецтва та творчості [10, с. 44–46].

Культурологічний підхід у поєднанні з середовищним підходом сприяє створенню відповідного середовища закладу вищої освіти, яке дослідники називають культурно-освітнім. Л. Ковальчук розглядає *культурно-освітнє середовище* як частину соціокультурного простору, що є сукупністю зовнішніх та внутрішніх умов і впливів, різноманітних ресурсів і відносин, а також інших складових, які забезпечують теоретичну та практичну підготовку студентів до педагогічної діяльності, особистісне та професійне становлення майбутніх педагогів, їх інтелектуальний та культурний розвиток, зокрема формування культури професійного мислення тощо [11, с. 78]. Погоджуючись з думкою дослідниці, зазначимо, що культурно-освітнє середовище закладу вищої освіти як простір для культурного розвитку студентів створює морально-психологічний клімат, який сприяє формуванню культури поведінки та культури спілкування між учасниками освітнього процесу, забезпечує творчу атмосферу, яка дає змогу майбутнім учителям заглибитись у мистецьку сферу, викликає у них бажання пізнавати й аналізувати культуру і мистецтво, передавати захоплення мистецтвом і творчістю своїм учням.

У формуванні готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти важливим є використання *системного підходу*, який допомагає вивчати частини досліджуваної проблеми як єдине ціле, визначати структуру, взаємозв'язки і залежності між усіма її елементами та компонентами, шукати нові способи вирішення складних питань, відображати проблему дослідження за допомогою моделювання.

За Ю. Шабановою, системний підхід – це напрям методології досліджень, який полягає у вивченні об'єкта як цілісної множини елементів у сукупності відношень і зв'язків між ними, тобто розгляд об'єкта як системи [8, с. 31]. У педагогіці системний підхід спрямований на розкриття цілісності педагогічних об'єктів, виявлення в них різноманітних типів зв'язків та зведення їх у єдину теоретичну картину [2, с. 305]. Основними принципами цього підходу є цілісність, ієрархічність, структуризація, множинність і системність [8, с. 32].

Оскільки формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти у дослідженні розглядаємо як педагогічну систему, важливим є розуміння сутності системи. Під *системою* розуміють ціле, утворене з частин; загальнонаукове положення, що відображає сукупність елементів, які пов'язані між собою і з середовищем, та утворюють цілісність, зумовлюють єдність досліджуваного об'єкта [3, с. 15].

На основі системного підходу *формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти* розглядаємо як цілісну структурно-логічну педагогічну систему, зображену у моделі, із взаємопов'язаними елементами та структурованими частинами. Це дає змогу проаналізувати процес формування цієї готовності як підсистеми в системі професійної підготовки, створити нову ефективну систему та впровадити її в закладах вищої освіти.

Одним з провідних методологічних підходів є *особистісний*. Освітній процес, який ґрунтується на особистісному підході, зорієнтований на особистість, розвиток її індивідуальності, здібностей, задатків, потенціалу, особистісних якостей, визнання її унікальності, а також повазі і толерантному ставленні. У процесі професійної підготовки цей підхід полягає в урахуванні індивідуальних, вікових та психологічних особливостей студентів, їхніх інтересів, мотивації, потреб та можливостей.

Ковальчук Л. пояснює особистісний підхід як загальнонауковий підхід, який теоретично і методично забезпечує розуміння, пізнання і розвиток особистості в її цілісності та гармонійності [3, с. 17]. М. Фіцула, опираючись на дослідження В. Лозової, зазначає, що особистісний підхід полягає у визнанні особистості як продукту соціального розвитку, носія культури, інтелектуальної і моральної свободи, права на повагу; передбачає опору на природний процес саморозвитку, самореалізацію, самоствердження, створення для цього відповідних умов [7, с. 77].

Формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти на основі *особистісного підходу* передбачає орієнтацію на особистість майбутніх педагогів, індивідуально-творчий розвиток особистості та створення відповідних умов з урахуванням особливостей особистісного розвитку.

Ще одним значущим методологічним підходом для нашого дослідження є *компетентнісний*. Реалізація цього підходу є провідним ефективним напрямом розвитку освіти, адже компетентнісний підхід здійснює «перехід» від освіти до вимог життя, від здобуття знань, накопичення інформації до можливості їх застосовувати у житті. Компетентнісний підхід спрямований не на процес чи результат як кількість засвоєного матеріалу, а на результат, втілений у здатності людини діяти у різних умовах, ситуаціях і обставинах.

Пометун О. також наголошує, що основною характеристикою такого підходу є перенесення акцентів з процесу навчання на його результати. Під компетентнісним підходом науковиця розуміє спрямованість навчально-виховного процесу на формування і розвиток компетентностей особистості того, хто навчається. Результатом такого процесу буде формування загальної

життєвої компетентності випускника, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості [6, с. 11].

Бондар С. зазначає, що метою компетентнісного навчання є формування не тільки знань, умінь і навичок, а й таких якостей особистості (компетентностей), які забезпечують здатність і готовність застосовувати сформовані знання, уміння і навички в практичній діяльності [1, с. 13].

У контексті професійної підготовки майбутніх учителів компетентнісний підхід передбачає процес набуття низки компетентностей як сукупності знань, умінь, навичок, особистісних якостей, професійно-педагогічних здібностей, поглядів, цінностей, досвіду творчої діяльності, а також здатність їх застосовувати і діяти у різних обставинах. Результатом цього процесу є компетентний учитель, готовий до професійної-педагогічної діяльності.

Відповідно до *компетентнісного підходу*, процес формування готовності майбутніх учителів спрямований на оволодіння ними відповідними компетентностями, потрібними для розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти. До них відносимо мистецьку освітню компетентність, культурну компетентність, професійні компетентності тощо.

Не менш важливим методологічним підходом є *діяльнісний*. В основі цього підходу лежить поняття «діяльність», яке Л. Ковальчук визначає як активність людини, спрямована на взаємодію з навколишнім середовищем з метою задоволення власних потреб [3, с. 18].

Діяльнісний підхід тісно пов'язаний з особистісним. Адже, як зазначає Н. Мирончук, опираючись на дослідження Г. Балла, він передбачає орієнтацію на розвиток творчого потенціалу особистості та дає змогу враховувати індивідуальні особливості кожного студента через включення їх у діяльність, яка сприяє самореалізації й особистісному зростанню [4, с. 86]. Тобто діяльність є основою та умовою розвитку особистості [3, с. 18].

Такий підхід спрямований на організацію діяльності, створення відповідних умов для розвитку, становлення особистості, активного пізнання, вдосконалення, самореалізації та саморозвитку, оволодіння знаннями, уміннями та навичками.

Діяльнісний підхід також пов'язаний з компетентнісним. Оскільки компетентнісний підхід може бути реалізованим за допомогою активної діяльності. Така діяльність спрямована не лише на засвоєння знань майбутніми вчителями, а дає можливість діяти і застосовувати їх у професійній діяльності.

Діяльнісний підхід у формуванні готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти здійснюється у процесі професійної підготовки на основі спеціально

створених педагогічних умов, відповідного середовища, навчання через діяльність, спрямованих на оволодіння професійно-педагогічними знаннями, вміннями, навичками, досвідом тощо, що сприятимуть розвитку особистості майбутнього педагога.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу проаналізувати та обґрунтувати методологічні підходи, на застосуванні яких ґрунтується формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності учнів початкової школи. На основі проаналізованих наукових джерел окреслено культурологічний, системний, особистісний, компетентнісний та діяльнісний підходи. Їх реалізація сприятиме визначенню основних напрямів та стратегії вирішення досліджуваної проблеми – формування готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у визначенні структури готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти.

1. *Бондар С. П.* Компетентнісна спрямованість змісту і структури навчального предмета в умовах фундаменталізації освіти. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. Вип. 20. С. 10–23. URL : https://lib.iitta.gov.ua/106698/1/2012_Drg_S17_V20_BSP.pdf (дата звернення: 27.12.2021).

2. *Гончаренко С.* Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 373 с. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004069 (дата звернення: 26.01.2023).

3. *Ковальчук Л.* Моделювання науково-педагогічних досліджень : навч. посібник. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 520 с.

4. *Мирончук Н. М.* Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів до реалізації функцій учителя-вихователя. Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. 2014. Вип. 4 (76). С. 85–88. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/13927/1/85-88.pdf> (дата звернення: 15.02.2023).

5. *Отич О.* «Три кити» науки: наукове пізнання–наукове дослідження–наукове знання. URL : http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/2_2016/%D0%9E%D0%A2%D0%98%D0%A7.pdf (дата звернення: 14.02.2023).

6. Пометун О. І., Гупан Н. М., Власов В. С. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі : метод. посібник. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРИНТ», 2018. 208 с. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/162002217.pdf> (дата звернення: 13.07.2022).

7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2006. 352 с.

8. Шабанова Ю. О. Системний підхід у вищій школі : підручник. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2014. 119 с. URL : <https://filosof.nmu.org.ua/ua/Textbooks/%D0%9F%D0%86%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf> (дата звернення: 26.01.2023).

9. Шкирінська О. А., Коваль Т. В. Мистецька підготовка майбутніх учителів початкових класів у контексті культурологічної парадигми освіти. Наукові записки. Серія : Педагогічні науки. 2018. Вип. 170. С. 188–192. URL : <https://www.cuspu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/170/44.pdf> (дата звернення: 21.09.2022).

10. Яворська Х. Культурологічний підхід у формуванні готовності майбутніх учителів до розвитку культурної компетентності здобувачів початкової освіти. Педагогічна освіта у світлі реформ та викликів : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих учених, м. Львів, 13–14 квітня 2023 року. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. С. 43–46.

11. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional thinking culture of future teachers. *European Scientific Journal*. 2014. Vol. 10, No. 22. P. 69–88. URL : <http://eujournal.org/index.php/esj/article/view/3906/3697> (дата звернення: 07.09.2023).

References

1. Bondar, S. P. (2012). Kompetentnisna spriamovanist' zmistu i struktury navchal'noho predmeta v umovakh fundamentalizatsii osvity. *Naukovyj chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 17. Teoriia i praktyka navchannia ta vykhovannia* : zb. nauk. prats'. Kyiv : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova, 20, 10–23. URL : https://lib.iitta.gov.ua/106698/1/2012_Drg_S17_V20_BSP.pdf (data zvernennia: 27.12.2021).

2. Honcharenko, S. (1997). *Ukrains'kyj pedahohichnyj slovnyk*. Kyiv : Lybid', 373 s. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004069 (data zvernennia: 26.01.2023).

3. Koval'chuk, L. (2020). *Modeliuvannia naukovo-pedahohichnykh doslidzhen'*: navch. posibnyk. L'viv : Vyd. tsentr LNU im. Ivana Franka, 520 s.
4. Myronchuk, N. M. (2014). Diial'nisnyj pidkhd u profesijnij pidhotovtsi majbutnikh pedahohiv do realizatsii funktsij uchytelia-vykhovatelja. *Visnyk Zhytomyrs'koho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky*, 4(76), 85–88. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/13927/1/85-88.pdf> (data zvernennia: 15.02.2023).
5. Otych, O. «Try kyty» nauky: naukove piznannia–naukove doslidzhennia–naukove znannia. URL : http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/2_2016/%D0%9E%D0%A2%D0%98%D0%A7.pdf (data zvernennia: 14.02.2023).
6. Pometun, O. I., Hupan, N. M., Vlasov, V. S. (2018). *Kompetentnisno oriientovana metodyka navchannia istorii v osnovnij shkoli* : metod. posibnyk. Kyiv : TOV «KONVI PRINT», 208 s. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/162002217.pdf> (data zvernennia: 13.07.2022).
7. Fitsula, M. M. (2006). *Pedahohika vyschoi shkoly* : navch. posibnyk. Kyiv : Akademvydav, 352 s.
8. Shabanova, Yu. O. (2014). *Systemnyj pidkhd u vyschyj shkoli* : pidruchnyk. Dnipro : NTU «Dniprov's'ka politehnika», 119 s. URL : <https://filosof.nmu.org.ua/ua/Textbooks/%D0%9F%D0%86%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf> (data zvernennia: 26.01.2023).
9. Shykyrins'ka, O. A., Koval', T. V. (2018). Mystets'ka pidhotovka majbutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv u konteksti kul'turolohichnoi paradyhmy osvity. *Naukovi zapysky. Seriiia : Pedahohichni nauky*, 170, 188–192. URL : <https://www.cuspu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/170/44.pdf> (data zvernennia: 21.09.2022).
10. Yavors'ka, Kh. (2023). Kul'turolohichnyj pidkhd u formuvanni hotovnosti majbutnikh uchyteliv do rozvytku kul'turnoi kompetentnosti zdobuvachiv pochatkovoї osvity. *Pedahohichna osvita u svitli reform ta vyklykiv* : materialy III Vseukr. nauk.-prakt. konf. studentiv, aspirantiv ta molodykh uchennykh, m. L'viv, 13–14 kvitnia 2023 roku. L'viv : LNU im. Ivana Franka, 43–46.
11. Kovalchuk, L. (2014). Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional thinking culture of future teachers. *European Scientific Journal*, 10, 22, 69–88. URL : <http://ejournal.org/index.php/esj/article/view/3906/3697> (data zvernennia: 07.09.2023).

Стаття: надійшла до редколегії 09.09.2023

доопрацьована 11.09.2023

прийнята до друку 22.09.2023

**THE USE OF METHODOLOGICAL APPROACHES IN FORMING
THE READINESS OF FUTURE TEACHERS TO DEVELOP CULTURAL
COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS**

Khrystyna Yavorska

*Ivan Franko National University of Lviv,
Tuhan-Baranovskoho Str., 7, Lviv, Ukraine, UA-79005
yavorska.khrystyna@lnu.edu.ua*

The article substantiates methodological approaches, the basis of which is the formation of the readiness of future teachers to develop cultural competence of primary school students. It is noted that the methodological basis of the research includes cultural, systemic, personal, competence and activity approaches.

The formation of the readiness of future teachers to develop cultural competence of primary school students on the basis of methodological approaches is defined as:

- Perceiving the future teacher as a subject of culture, education, cultural process; forming cultural competence and pedagogical culture; creating opportunities for personal, cultural, professional and intellectual growth; instilling values and moral qualities; forming the future teacher as a mediator between culture, art and students, etc. (*cultural approach*).

- A comprehensive structural and logical pedagogical system with interconnected elements and structured parts (*systemic approach*).

- Focusing on the personality of future teachers, individual and creative development of their personality and creation of appropriate conditions taking into account the peculiarities of personal development (*personal approach*).

- The process of forming the readiness of future teachers aimed at mastering the appropriate competences necessary to develop cultural competence of primary school students (*competence approach*).

- Professional training based on specially created pedagogical conditions, a suitable environment, learning through activities aimed at mastering professional and pedagogical knowledge, abilities, skills, experience, etc. (*activity approach*).

It is noted that the implementation of methodological approaches will contribute to the determination of the main directions and strategies for solving the investigated problem, i.e. the formation of the readiness of future teachers to develop cultural competence of primary school students.

Keywords: readiness of future teachers, methodological approaches, cultural approach, systemic approach, personal approach, competence approach, activity approach, cultural competence.